

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 233/2020-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. júna 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpenej advokátom Mgr. Petrom Troščákom, Hlavná 50, Prešov, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Prešov sp. zn. 28 P 34/2018 z 2. júla 2019 a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. septembra 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom

Mgr. Petrom Troščákom, Hlavná 50, Prešov, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 28 P 34/2018 z 2. júla 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie“), ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu.

2. Ústavná sťažnosť sťažovateľky bola v zmysle čl. X bodu 5 písm. c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 zo 16. októbra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“) s účinnosťou od 17. októbra 2019 prerozdelená a náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov pridelená sudcovi spravodajcovi Liborovi Duľovi a v zmysle čl. II bodu 3 rozvrhu práce prejednaná a rozhodnutá vo štvrtom senáte ústavného súdu v zložení Miroslav Ďuriš (predseda senátu), Ladislav Duditš a Libor Duľa (sudca spravodajca).

3. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka ako matka maloletého dieťaťa je účastníčkou konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 28 P 34/2018, predmetom ktorého je úprava výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu.

4. Dňa 28. januára 2019 sa konalo v tejto veci pojednávanie v neprítomnosti sťažovateľky a jej právneho zástupcu, na ktorom okresný súd odročil pojednávanie na neurčito a nariadil znalecké dokazovanie. Uzneseniami sp. zn. 28 P 34/2018 z 5. februára 2019 okresný súd ustanovil [REDAKOVANÉ], znalkyňu z odboru psychológie, odvetvia klinickej psychológie detí a klinickej psychológie dospelých (ďalej len „znalkyňa“), ako aj [REDAKOVANÉ], znalkyňu z odboru zdravotníctva a farmácie, odvetvia psychiatrie.

5. Dňa 25. januára 2019 sťažovateľka požiadala o odročenie pojednávania. Podľa názoru sťažovateľky okresný súd nepostupoval pri vybavovaní žiadosti o odročenie

pojednávania v súlade s § 183 ods. 4 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), pretože sťažovateľku, resp. jej právneho zástupcu dostatočne vopred neupovedomil o tom, že žiadosti nevyhovie. Sťažovateľka namieta, že uznesenia sp. zn. 28 P 34/2018 z 5. februára 2019 sú nezákonné a je nevyhnutné ich zrušiť, pretože ich vydaniu predchádzal zjavne nezákonný postup okresného súdu na pojednávaní konanom 28. januára 2019, keďže jej bolo znemožnené zúčastniť sa tohto pojednávania a realizovať jej procesné práva.

6. Sťažovateľka adresovala 12. apríla 2019 znalkyni list v reakcii na jej predvolanie na psychologické vyšetrenie, v ktorom uviedla, že znalkyňa nie je oprávnená podať znalecký posudok a zodpovedať položené otázky, pretože nie je zapísaná ako znalkyňa v odvetví poradenskej psychológie, a vyzvala znalkyňu, aby túto skutočnosť oznámila okresnému súdu. Druhýkrát sa sťažovateľka z psychologického vyšetrenia plánovaného na 15. máj 2019 telefonicky ospravedlnila, pričom poukázala na už uvedené dôvody z 12. apríla 2019.

7. Podaním z 27. mája 2019 vzniesla sťažovateľka námietku zaujatosti znalkyne, ktorú odôvodnila tým, že v súvislosti s výkonom činnosti ustanovenej znalkyne podala sťažnosť Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“), o čom informovala aj znalkyňu. Nosným argumentom sťažovateľky uplatneným v námietke zaujatosti, ako aj v sťažnosti ministerstvu bola skutočnosť, že znalkyňa nie je oprávnená vypracovať znalecký posudok, pretože nie je zapísaná v zozname znalcov v odvetví poradenskej psychológie. Z tohto dôvodu bola znalkyňa s poukazom na § 12 ods. 4 zákona č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov povinná odmietnuť vykonanie takéhoto úkonu a okresnému súdu písomne oznámiť dôvody tohto odmietnutia. Ďalej sťažovateľka namietla nepriateľský pomer znalkyne k nej ako matke a, naopak, priateľský pomer k otcovi a jeho právnej zástupkyni, a teda existujú znaky vykazujúce nedostatok subjektívnej i objektívnej nestrannosti voči sťažovateľke.

8. Vo vzťahu k podanej námietke zaujatosti okresný súd doručil 17. júna 2019 výzvu sťažovateľke, v ktorej jej oznámil, že námietka zaujatosti nespĺňa náležitosti v zmysle § 53 ods. 1 CSP, pretože z nej nie je zrejmé, odkedy sa sťažovateľka dozvedela o dôvode uplatňovanej námietky. Zároveň okresný súd vyzval sťažovateľku k súčinnosti s ohľadom na predmet konania (starostlivosť o maloleté dieťa).

9. Podaním z 19. júna 2019 vzniesla sťažovateľka proti znalkyni druhú námietku zaujatosti s odôvodnením, že jej 17. júna 2019 bolo doručené upovedomenie, v ktorom ministerstvo informuje sťažovateľku o tom, že vyzvalo znalkyňu, aby sa k podnetu sťažovateľky vyjadrila. Zároveň ministerstvo upovedomilo sťažovateľku, že o tom, či znalkyňa porušila zákonné povinnosti, môže rozhodnúť v správnom konaní.

10. Následne napadnutým uznesením doručeným sťažovateľke 18. júla 2019 uložil okresný súd sťažovateľke poriadkovú pokutu vo výške 100 eur, čo odôvodnil tým, že ako matka maloletého si nespĺnila uznesením z 5. februára 2019 uložené povinnosti. Okresný súd poukázal na skutočnosť, že sťažovateľka pri vykonaní znaleckého dokazovania nespolupracuje, opakovane sa bez ospravedlnenia nedostavila k znalkyni a týmto postupom opakovane sťažila a marila postup konania podľa § 102 ods. 1 písm. a) CSP.

11. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namietané porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu (a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu) odôvodňuje najmä tým, že okresný súd pri ukladaní poriadkovej pokuty nevzal do úvahy skutočnosť, že sťažovateľka neposkytla znalkyni súčinnosť z dôvodu, že okresný súd sa žiadnym spôsobom nevysporiadal s argumentáciou o zaujatosti znalkyne, resp. že toto poriadkové opatrenie jej okresný súd uložil bez toho, aby predtým rozhodol o jej (v poradí druhej) námietke zaujatosti ustanovenej znalkyne.

12. Sťažovateľka ďalej tvrdí, že napadnuté uznesenie nie je riadne odôvodnené, je „svojvoľné a v extrémnom rozpore s ideou spravodlivosti“. Sťažovateľka poukazuje na absenciu riadneho odôvodnenia napadnutého uznesenia, „jeho celkovú zmatečnosť“

a šikanózný úmysel jeho vydania“. Sťažovateľka ďalej zdôrazňuje, že okresný súd nariadil znalecké dokazovanie nezákonným spôsobom, pretože ustanovil znalkyňu, ktorá nie je oprávnená na vypracovanie znaleckého posudku, „v dôsledku čoho bolo od samého počiatku nepochybné, že táto znalkyňa je zaujatá a vylúčená z vykonávania akýchkoľvek úkonov znaleckej činnosti“.

13. Podľa sťažovateľky ustanovená znalkyňa ani nebola oprávnená vo veci podávať znalecký posudok, keďže je znalkyňou v odbore psychológie, v odvetví klinickej psychológie detí a klinickej psychológie dospelých a v odvetví psychológie sexuality a podľa sťažovateľky „oprávnenie na podanie znaleckého posudku na zodpovedanie otázok, ktoré znalkyni... položil okresný súd... má len znalec zapísaný v odvetví poradenská psychológia“.

14. Napokon sťažovateľka namieta, že okresný súd „nevysvetlil (neodôvodnil), prečo sťažovateľke na prvýkrát (resp. pri údajnom prvom porušení) uložil poriadkovú pokutu v sume 100 €, v dôsledku čoho sťažovateľka nemôže zistiť úvahu Okresného súdu Prešov vo vzťahu k zohľadneniu povahy porušenej povinnosti, ako to vyplýva z ust. § 102 ods. 2 C. s. p.“.

15. Ústavnému súdu bolo 31. marca 2020 doručené podanie, v ktorom sťažovateľka oznamuje, že okresný súd uznesením sp. zn. 28 P 34/2018 z 13. marca 2020 zrušil uznesenia z 5. februára 2019, nariadil znalecké dokazovanie z odboru psychológie, odvetvia klinickej psychológie detí, klinickej psychológie dospelých a poradenskej psychológie a vypracovaním znaleckého posudku poveril znalkyňu [REDAKOVANÉ]. Okresný súd takto rozhodol, pretože „matka sa odmietla podrobiť znaleckému dokazovaniu, s odôvodnením, že ustanovená znalkyňa nemá ako odvetvie zapísanú poradenskú psychológiu“. Sťažovateľka poukazuje na to, že z tohto rozhodnutia okresného súdu možno vyvodíť, že ústavnou sťažnosťou „napadnuté uznesenie Okresného súdu Prešov sp. zn. 28P/34/2018 z 5. februára 2019 je zjavne nezákonné a ústavne neudržateľné, a navyše stratilo aj akékoľvek opodstatnenie... Uvedený postup Okresného súdu Prešov tak

podporuje dôvodnosť a opodstatnenosť podanej sťažnosti, a zároveň preukazuje svojvôľu Okresného súdu Prešov pri uložení poriadkovej pokuty.“.

16. Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom vyslovil, že napadnutým uznesením okresný súd porušil jej v bode 1 uvedené práva, zrušil napadnuté uznesenie, zakázal okresnému súdu pokračovať v porušovaní označených práv sťažovateľky a prikázal mu nahradiť jej všetky trovy konania pred ústavným súdom.

II.

Relevantné ustanovenia právnych predpisov

17. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

18. Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

19. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

20. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd

zistuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

21. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

22. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

23. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

24. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

25. Ústavný súd pritom vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru opakovane judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97).

Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

26. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších predpisov na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

27. Podľa § 102 ods. 1 CSP súd môže uložiť poriadkovú pokutu tomu, kto sťažuje postup konania najmä tým, že

a) nesplní povinnosť uloženú súdom a svoju nečinnosť v konaní neospravedlní včas a vážnymi okolnosťami,

b) sa nedostaví na súd, hoci naň bol riadne a včas predvolaný, a svoju neprítomnosť neospravedlnil včas a vážnymi okolnosťami,

c) neuposlúchne príkaz súdu,

d) ruší poriadok alebo dôstojný priebeh pojednávania alebo

e) urobí hrubo urážlivé podanie.

28. Podľa § 102 ods. 2 CSP výšku poriadkovej pokuty určuje súd s prihliadnutím na povahu porušenej povinnosti; poriadkovú pokutu možno uložiť do 500 eur.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

29. Sťažovateľka v posudzovanej veci namieta, že napadnutým uznesením okresného súdu, ktorým jej bola uložená poriadková pokuta vo výške 100 eur, ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, došlo k porušeniu jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ústavy.

30. Z už citovaného § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. O zjavne neopodstatnenej ústavnej sťažnosti pritom možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (m. m. IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

31. K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

32. Zároveň je v súvislosti s napadnutým uznesením okresného súdu potrebné pripomenúť, že ústavný súd nepredstavuje opravnú inštanciu všeobecných súdov (napr. I. ÚS 31/05), a preto nemôže preskúmať rozhodnutia všeobecných súdov, pokiaľ tieto súdy vo svojej činnosti postupujú v súlade s právami na súdnu a inú právnu ochranu zakotvenými v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy. Ingerencia ústavného súdu do výkonu právomoci všeobecného súdu by bola opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (podobne aj IV. ÚS 43/04). Ústavnoprávnou požiadavkou je tiež to, aby všeobecnými súdmi vydané rozhodnutia boli riadne, zrozumiteľne a logicky odôvodnené.

33. Dôvodnosť uloženia pokuty sťažovateľke ústavnému súdu neprislúcha hodnotiť ani spochybňovať okrem hľadísk, ktoré sú popísané v nasledujúcich bodoch. Ako už bolo načrtnuté, právomoc ústavného súdu nenahrádza postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužíva sa na skúmanie namietanej vecnej nesprávnosti, pretože ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom. Úlohou ústavného súdu nie je ani náprava prípadných pochybení všeobecných súdov pri vydávaní procesných rozhodnutí. Rozhodovanie o poriadkových pokutách (procesné rozhodnutia) pred všeobecnými súdmi patrí jednoznačne do výlučnej kompetencie všeobecných súdov, pri ktorom sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania.

34. Do určitej miery sa rozhodnutie o poriadkovej pokute vzhľadom na majetkové zameranie a absenciu prieskumu javí ako spôsobilé zasiahnuť do základných práv subjektu, proti ktorému je namierené. Za načrtnutých okolností je preto nevyhnutné vychádzať z podstaty (charakteru) rozhodnutia o poriadkovej pokute a výšky jej možného uloženia.

35. Pokiaľ ide o charakter poriadkovej pokuty, také rozhodnutie je procesnou sankciou, ktorou je možné vynútiť si splnenie tých procesných povinností, ktoré napriek tomu, že došlo k ich účinnému uloženiu, splnené neboli. Základným predpokladom na vydanie takéhoto rozhodnutia je to, že konaním alebo opomenutím dôjde k sťaženiu postupu konania, t. j. nesplnením takej povinnosti dôjde k predĺženiu súdneho konania. Svojou podstatou tak uvedené poriadkové opatrenie umožňuje zabezpečiť nerušený priebeh konania a súčinnosť strán sporu, resp. ich zástupcov a iných subjektov v prípade, ak títo nemajú záujem podieľať sa na prebiehajúcom konaní spôsobom, ktorý zákon upravuje, alebo ak by priebeh konania iným spôsobom sťažovali, predlžovali, či dokonca marili. Súčasne je rozhodnutie súdu o poriadkovom opatrení svojou povahou procesným rozhodnutím s procesnoprávnymi dôsledkami len pre určité štádium civilného sporového konania; nestáva sa samo osebe predmetom konania, a tak nejde o rozhodnutie vo veci samej, ktoré by do práv a povinností strán sporu zasahovalo konečným spôsobom. Pokiaľ ide o výšku poriadkovej pokuty, tú určuje súd s prihliadnutím na povahu porušenej povinnosti, čo znamená, že pri stanovení sumy každej pokuty disponuje súd voľnou úvahou. Miera voľnej úvahy súdu však nie je absolútna, ale je obmedzená maximálnou možnou

hranicou vo výške 500 €. Pôjde teda zväčša o pokuty v zanedbateľnej alebo bagateľnej výške. Opodstatnenosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy preto prichádza do úvahy iba v prípadoch extrémneho vybočenia zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ktoré môžu mať za následok porušenie ústavou garantovaných základných práv a slobôd, alebo tiež v prípadoch absencie primeraného zdôvodnenia tohto rozhodnutia všeobecným súdom (III. ÚS 346/2018, m. m. I. ÚS 389/2017).

36. Zákonodarca vylúčil tieto procesné rozhodnutia z preskúmania nadriadeným súdom, pričom v dôvodovej správe k dotknutému ustanoveniu (§ 102 CSP, pozn.) uviedol, že „kto raz poruší povinnosť, mal by byť sankcionovaný“. Tento prístup možno označiť za plne zlučiteľný s princípmi materiálneho štátu, v ktorých je implikovaná aj požiadavka spravodlivosti (III. ÚS 152/2017).

37. Zmyslom využitia poriadkového opatrenia je zabezpečenie plynulosti postupu súdu v prebiehajúcim (existujúcom) súdnom konaní, nie jeho rozmnožovanie o ďalšie „konania“, ktoré navyše nemajú pre prejednávanú vec žiaden význam. Taký stav by bol v rozpore s požiadavkou zdravého rozumu, ktorá nemôže byť irelevantná pre organizáciu a fungovanie materiálneho právneho štátu.

38. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka sa od momentu ustanovenia znalkyne intenzívne rôznymi právnymi prostriedkami (sťažnosť adresovaná ministerstvu, námietky zaujatosti proti znalkyni) snažila dosiahnuť jej vylúčenie z vykonávania znaleckých úkonov v konaní. I keď ústavnému súdu sú zrejmé dôvody, pre ktoré mohla mať v okolnostiach veci sťažovateľka pochybnosti o nezaujatosti znalkyne a pre ktoré odmietla poskytnúť znalkyni súčinnosť, z hľadiska predmetu tohto konania je relevantná tá skutočnosť, že sťažovateľka podanou ústavnou sťažnosťou nenamieta porušenie svojich práv uznesením okresného súdu, ktorým sa rozhodovalo o vylúčení, resp. nevyhlúčení znalkyne z dôvodu jej (možnej) zaujatosti, ale namieta porušenie svojich v ústavnej sťažnosti označených práv výlučne uznesením okresného súdu, ktorým jej bola uložená poriadková pokuta.

39. Z obsahu napadnutého uznesenia je zrejmé, že okresný súd dostatočne objasnil, z akých dôvodov uložil sťažovateľke poriadkovú pokutu. Okresný súd v napadnutom uznesení zhrnul, že sťažovateľka sa spoločne s maloletým v priebehu štyroch mesiacov (od apríla 2019 do júna 2019) nedostavila ani na štvrtý termín psychologického vyšetrenia napriek riadnym predvolaniam znalkyne. Vzhľadom na tieto skutočnosti okresný súd uložil sťažovateľke poriadkovú pokutu, pričom v relevantnej časti napadnutého uznesenia uviedol: „Z vyššie uvedeného vyplýva, že matka maloletého nespĺnila súdom uložené povinnosti, uložené jej v uzneseniach zo dňa 05.02.2019 č. k. 28P/34/2018-102 a č. k. 28P/34/2018-104. Matka pri vykonaní znaleckého dokazovania nespôlupracuje, opakovane sa nedostavila k znalkyni [REDAKOVANÉ], pričom sa neospravedlnila žiadnymi okolnosťami. Týmto postupom matka opakovane sťažila postup konania v zmysle § 102 ods. 1 písm. a) CSP, mári vykonanie znaleckého dokazovania, a preto jej súd v spojení s § 102 ods. 3 CSP s prihliadnutím na povahu porušenej povinnosti uložil poriadkovú pokutu vo výške 100,- Eur.“ Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že sťažovateľka sa s maloletým nedostavila ani na ďalší náhradný (v poradí piaty) termín psychologického vyšetrenia nariadený na 10. júl 2019 a 11. júl 2019.

40. Z okolností posudzovanej veci, ako aj z citovanej časti napadnutého uznesenia okresného súdu je zrejmé, že dôvodom na uloženie poriadkovej pokuty podľa § 102 ods. 1 písm. a) CSP bolo opakované a zásadné odmietanie poskytnutia súčinnosti ustanovenej znalkyni zo strany sťažovateľky. Okresný súd pritom sťažovateľku vopred o možnosti uloženia poriadkovej pokuty poučil (v uznesení sp. zn. 28 P 34/2018 z 5. februára 2019 a následne vo výzve z 30. mája 2019, pozn.). Z pohľadu ústavného súdu pri hodnotení ústavnej akceptovateľnosti postupu okresného súdu zohráva podstatnú úlohu skutočnosť, že znalkyňa v čase, keď sa súčinnosť sťažovateľky vyžadovala, bola v konaní riadne ustanovená rozhodnutím súdu a z konania nebola vylúčená. Na povinnosti sťažovateľky poskytnúť znalkyni súčinnosť pritom nič nemenilo ani jej subjektívne presvedčenie o zaujatosti ustanovenej znalkyne, resp. o neoprávnenosti znalkyne (vzhľadom na jej odborné zameranie, pozn.) vypracovať vo veci znalecký posudok, ako ani neskoršie rozhodnutie okresného súdu z 13. marca 2020, ktorým boli zrušené uznesenia z 5. februára 2019 a vykonaním znaleckého dokazovania bola poverená nová znalkyňa. Uvedené

skutočnosti by mohli byť relevantné vo vzťahu k rozhodnutiu vo veci samej, ktoré však procesným rozhodnutím o uložení poriadkovej pokuty okresný súd žiadnym spôsobom neprejudikoval. Okresný súd teda v napadnutom uznesení (správne a výlučne) vychádzal zo skutkových a z právnych okolností daných v čase porušenia povinnosti sankcionovaného ukladanou poriadkovou pokutou.

41. Ústavný súd považuje napadnuté uznesenie okresného súdu z ústavného hľadiska za udržateľné aj v kontexte výšky uloženej poriadkovej pokuty. Tá totiž v rámci zákonom ustanovených medzí je vecou voľnej úvahy súdu, ktorý ju aj primeraným spôsobom odôvodnil, keď poukázal na povahu konania, v ktorom vzhľadom na jeho predmet (starostlivosť o maloletých) bolo potrebné postupovať prioritne (urýchlene), čo sťažovateľka svojím správaním sťažovala.

42. Vychádzajúc z uvedených skutočností, ústavný súd konštatuje, že napadnuté uznesenie okresného súdu, ako ani postup, ktorý predchádzal jeho vydaniu, nevykazujú znaky arbitrárnosti, svojvôle alebo zjavnej neodôvodnenosti. Okresný súd podľa názoru ústavného súdu v namietanej veci sťažovateľky na zistený skutkový stav aplikoval relevantnú zákonnú úpravu a jeho právne závery nemožno hodnotiť ako také, ktoré by popierali zmysel a účel tejto právnej úpravy.

43. Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že sťažovateľka v úvode ústavnej sťažnosti uviedla, že za nezákonné považuje aj uznesenia sp. zn. 28 P 34/2018 z 5. februára 2019, ktorými okresný súd poveril znalkyne vykonaním znaleckého dokazovania. Sťažovateľka sa domnieva, že ich vydaniu predchádzal zjavne nezákonný postup okresného súdu na pojednávaní konanom 28. januára 2019, pretože okresný súd nepostupoval pri vybavovaní jej žiadosti o odročenie pojednávania v zmysle § 183 ods. 4 CSP, čím jej bolo znemožnené zúčastniť sa tohto pojednávania a realizovať jej procesné práva. Sťažovateľka zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom však neuviedla, ktoré práva garantované ústavou alebo dohovorom mali byť týmito uzneseniami okresného súdu porušené, a ani petit ústavnej sťažnosti neobsahuje označenie predmetných uznesení okresného súdu. K tomu ústavný súd uvádza, že v zmysle § 45 zákona o ústavnom súde je

rozsahom a dôvodmi návrhu (ústavnej sťažnosti) viazaný. Citované ustanovenie pritom vo svojej judikatúre stabilne interpretuje ako viazanosť petitom ústavnej sťažnosti (napr. IV. ÚS 106/2013, II. ÚS 643/2013, II. ÚS 256/2018, III. ÚS 131/2018). Vzhľadom na viazanosť ústavného súdu petitom ústavnej sťažnosti považuje už uvedené len za súčasť argumentácie sťažovateľky, navyše bez ústavnoprávnej relevancie.

44. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že napadnuté uznesenie okresného súdu (ako ani postup jeho vydaniu predchádzajúci) nevykazuje také ústavne relevantné nedostatky, na základe ktorých by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o porušení v ústavnej sťažnosti označených práv sťažovateľky, a preto jej ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

45. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti neprichádzalo už do úvahy rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky uplatnených v petite ústavnej sťažnosti (zrušenie napadnutého uznesenia a priznanie náhrady trov právneho zastúpenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. júna 2020

Miroslav Duriš
predseda senátu